

YASHIRIN IQTISODIYOTNI JILOVLASHDA RAQAMLASHTIRISH VA NAQDSIZ TO‘LOVLARNI TAKOMILLASHTIRISH (PF-246 ASOSIDA)

Raxmonjonov Nozimjon Yusuffjon o‘g‘li

“Toshkent shahar elektr tarmoqlari” MChJ

muhandisi

nozimjonraxmonjonov0@gmail.com (+998 88 256 05 05)

Annotatsiya

Mazkur ilmiy ishda yashirin iqtisodiyotni jilovlashda raqamlashtirish va naqdsiz to‘lov tizimlarini takomillashtirishning ahamiyati PF-246-sonli qaror asosida tahlil qilingan. Tadqiqotda yashirin iqtisodiyotning nazariy asoslari, uning iqtisodiyotga salbiy ta‘siri hamda uni kamaytirishning zamonaviy mexanizmlari yoritib berilgan. Shuningdek, iqtisodiy jarayonlarni raqamlashtirish, elektron to‘lov tizimlarini rivojlantirish, onlayn nazorat mexanizmlarini joriy etish va soliq yukini adolatli taqsimlash orqali iqtisodiy shaffoflikni ta‘minlash masalalari ko‘rib chiqilgan. Ish yakunida yashirin iqtisodiyotni qisqartirish bo‘yicha kompleks yondashuvlar va amaliy takliflar bayon etilgan.

Kalit so‘zlar: yashirin iqtisodiyot, raqamlashtirish, naqdsiz to‘lovlar, PF-246, soliq siyosati, iqtisodiy shaffoflik, elektron to‘lov tizimi, soliq ma‘muriyatchiligi, raqamli texnologiyalar, iqtisodiy islohotlar.

Kirish

Yashirin iqtisodiyot har qanday davlat iqtisodiy tizimining barqaror rivojlanishiga jiddiy tahdid soluvchi omillardan biri hisoblanadi. U davlat byudjetiga tushumlarning kamayishiga, sog‘lom raqobat muhitining buzilishiga hamda iqtisodiy resurslarning samarasiz taqsimlanishiga olib keladi. Shu boisdan ham,

yashirin iqtisodiyotni qisqartirish va uni samarali boshqarish zamonaviy iqtisodiy siyosatning ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida qaraladi.

O‘zbekiston Respublikasida ham ushbu muammoni hal etish maqsadida bir qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilingan bo‘lib, jumladan PF-246-sonli qaror muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu qaror doirasida iqtisodiyotni raqamlashtirish, naqdsiz to‘lovlar ulushini oshirish va soliq yukini adolatli taqsimlash orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash asosiy vazifalardan biri sifatida belgilangan.

Mazkur ishda yashirin iqtisodiyotning mohiyati, uning yuzaga kelish sabablari, raqamlashtirish va naqdsiz to‘lovlarning ahamiyati hamda soliq yukini to‘g‘ri qo‘llash mexanizmlari akademik nuqtai nazardan tahlil qilinadi.

1. Yashirin iqtisodiyotning nazariy asoslari

Yashirin iqtisodiyot – bu davlat tomonidan nazorat qilinmaydigan yoki rasmiy statistikada aks ettirilmaydigan iqtisodiy faoliyatlar majmuasidir. U quyidagi shakllarda namoyon bo‘ladi:

norasmiy bandlik;

soliqdan qochish;

noqonuniy ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish;

naqd pul aylanishining yuqoriligi.

Yashirin iqtisodiyotning mavjudligi iqtisodiy tizimning institutsional zaifliklarini ko‘rsatadi. Xususan, soliq yukining yuqoriligi, nazorat mexanizmlarining yetarli emasligi va korrupsiya darajasining yuqoriligi ushbu jarayonni kuchaytiradi.

2. PF-246 qarorining mazmuni va ahamiyati

PF-246-sonli qaror iqtisodiyotni liberallashtirish va yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirishga qaratilgan muhim strategik hujjat hisoblanadi. Qarorda quyidagi asosiy yo‘nalishlar belgilangan:

iqtisodiy faoliyatni raqamlashtirish;

soliq tizimini soddalashtirish;

naqdsiz to‘lovlarni kengaytirish;

nazoratning avtomatlashtirilgan tizimlarini joriy etish.

Mazkur yo‘nalishlar orqali iqtisodiy jarayonlarning shaffofligini oshirish va inson omilini kamaytirish maqsad qilingan.

3. Raqamlashtirish orqali yashirin iqtisodiyotni jilovlash

Raqamlashtirish zamonaviy iqtisodiyotning asosiy drayverlaridan biri hisoblanadi. U quyidagi afzalliklarni ta‘minlaydi:

ma‘lumotlarning real vaqt rejimida kuzatilishi;

soliq tushumlarining aniqligini oshirish;

noqonuniy operatsiyalarni aniqlash imkoniyatini kengaytirish.

Elektron hisob-fakturalar, onlayn nazorat-kassa mashinalari va raqamli platformalar orqali amalga oshirilayotgan islohotlar yashirin iqtisodiyot hajmini sezilarli darajada kamaytiradi.

Ma‘lumotlarning real vaqt rejimida kuzatilishi

Iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonida ma‘lumotlarni real vaqt rejimida kuzatish tizimi yashirin iqtisodiyotni qisqartirishning eng samarali vositalaridan biri

hisoblanadi. Mazkur tizim orqali davlat organlari xo‘jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy operatsiyalarini uzluksiz monitoring qilish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Ayniqsa, onlayn nazorat-kassa mashinalari, elektron hisob-fakturalar va bank tranzaksiyalarining yagona bazaga integratsiya qilinishi iqtisodiy jarayonlarning shaffofligini ta‘minlaydi.

Real vaqt monitoringining asosiy mexanizmi quyidagi bosqichlarda amalga oshiriladi:

1. Savdo va xizmat ko‘rsatish obyektlarida onlayn nazorat-kassa texnikalarini joriy etish. Bu orqali har bir savdo operatsiyasi avtomatik ravishda soliq organlari bazasiga uzatiladi. Natijada tushumlarni yashirish imkoniyati kamayadi.

2. Elektron hisob-fakturalarni majburiy qo‘llash. Korxonalar o‘rtasidagi mahsulot va xizmat aylanishi raqamli platforma orqali qayd etiladi. Bu esa qalbaki operatsiyalar va “soxta aylanma”larni aniqlash imkonini beradi.

3. Bank va soliq tizimlarini integratsiyalash. Naqdsiz to‘lovlar bo‘yicha ma‘lumotlar soliq organlariga avtomatik yetkaziladi. Natijada real daromad va deklaratsiya qilingan tushum o‘rtasidagi tafovut aniqlanadi.

4. “Big Data” va sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish. Katta hajmdagi ma‘lumotlarni tahlil qilish orqali shubhali operatsiyalar aniqlanadi. Masalan, qisqa muddat ichida noodatiy tranzaksiyalar yoki bir xil IP manzildan amalga oshirilayotgan moliyaviy harakatlar avtomatik ravishda risk guruhiga kiritiladi.

Mazkur mexanizmlar inson omilini kamaytiradi hamda korrupsion xavflarning oldini olishga xizmat qiladi.

Soliq tushumlarining aniqligini oshirish

Soliq tushumlarining aniqligi davlat byudjeti barqarorligining asosiy omillaridan biridir. Raqamlashtirish jarayonlari soliq bazasini kengaytirish va tushumlarni yashirish holatlarini kamaytirishga imkon beradi.

Aniqlikni oshirish quyidagi yo‘nalishlarda amalga oshiriladi:

1. Soliq ma’lumotlarini avtomatlashtirilgan tarzda yig‘ish. Avvalgi tizimda ma’lumotlar qog‘oz shaklida yoki kechikib topshirilgan bo‘lsa, raqamli tizimda barcha operatsiyalar avtomatik qayd etiladi.

2. Elektron deklaratsiya tizimini joriy etish. Tadbirkorlar va yuridik shaxslar hisobotlarni elektron shaklda topshiradi. Bu noto‘g‘ri ma’lumot kiritish va insoniy xatolarni kamaytiradi.

3. QR-kodli chek tizimini rivojlantirish. Har bir xarid elektron bazada aks etadi. Xaridor chekni tekshirish imkoniyatiga ega bo‘ladi, bu esa noqonuniy savdo aylanmalarini kamaytiradi.

4. Soliq risklarini avtomatik baholash tizimi. Sun‘iy intellekt korxonalarining moliyaviy faoliyatini tahlil qilib, soliqdan qochish ehtimoli yuqori bo‘lgan subyektlarni aniqlaydi.

5. Yagona elektron platformalarni yaratish. Soliq, bojxona, bank va statistika ma’lumotlarining integratsiyasi yashirilgan daromadlarni aniqlash imkoniyatini oshiradi.

Natijada davlat byudjetiga tushumlar ortadi, iqtisodiy shaffoflik kuchayadi va insofsiz raqobat kamayadi.

Noqonuniy operatsiyalarni aniqlash imkoniyatini kengaytirish

Raqamli nazorat tizimlari noqonuniy iqtisodiy faoliyatni aniqlashda yuqori samaradorlikka ega. Ayniqsa, avtomatlashtirilgan monitoring tizimlari orqali yashirin aylanmalarni aniqlash imkoniyati sezilarli darajada kengaydi.

Noqonuniy operatsiyalarni aniqlashning asosiy bosqichlari quyidagilar:

1. Tranzaksiyalar monitoringi. Bank operatsiyalari real vaqt rejimida kuzatiladi. Katta miqdordagi yoki shubhali tranzaksiyalar avtomatik ravishda belgilanadi.

2. Soliq va bank ma'lumotlarini solishtirish. Korxonalar deklaratsiya qilgan daromad bilan bankdagi real pul aylanishi o'rtasidagi farq aniqlanadi.

3. Elektron iz qoldirish mexanizmi. Naqdsiz to'lovlar va elektron hujjatlar har bir operatsiya bo'yicha raqamli iz qoldiradi. Bu keyinchalik tekshiruv o'tkazishda asosiy dalil bo'lib xizmat qiladi.

4. Sun'iy intellekt asosidagi risk-tahlil. Algoritm odatiy bo'lmagan moliyaviy faoliyatni aniqlaydi. Masalan:

bir kunda juda ko'p tranzaksiya amalga oshirilishi;

qisqa muddatda katta miqdordagi pul aylanishi;

bir nechta hisob raqamlarining o'zaro bog'liqligi.

5. Bojxona va soliq ma'lumotlarini integratsiya qilish. Import va eksport operatsiyalarida qiymatni sun'iy pasaytirish yoki yashirish holatlari aniqlanadi.

6. Elektron litsenziyalash va ruxsatnoma tizimi. Faoliyat yuritayotgan subyektlarning qonuniyligi avtomatik tekshiriladi.

Mazkur tizimlar noqonuniy iqtisodiy faoliyatni qisqartirish, korrupsiyani kamaytirish hamda davlat nazoratining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

4. Naqdsiz to'lovlarni rivojlantirishning ahamiyati

Naqdsiz to'lovlar iqtisodiy shaffoflikni oshirishning muhim vositasidir. Ularning kengayishi quyidagi natijalarga olib keladi:

pul oqimlarining izchilligi ta'minlanadi;

soliq bazasi kengayadi;

korrupsiya xavfi kamayadi.

Bank tizimining rivojlanishi, mobil to'lov ilovalari va elektron hamyonlar naqdsiz iqtisodiyotning asosiy infratuzilmasini tashkil etadi.

Naqdsiz to'lov tizimlarini rivojlantirish zamonaviy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Jahon tajribasi shuni ko'rsatadiki, iqtisodiyotni raqamlashtirish va moliyaviy operatsiyalarni elektron shaklga o'tkazish yashirin iqtisodiyot ulushini kamaytirish, soliq tushumlarini oshirish hamda iqtisodiy shaffoflikni ta'minlashda yuqori samaradorlik beradi. Shu sababli ko'plab davlatlarda naqdsiz iqtisodiyot modeliga o'tish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda.

Naqdsiz to'lovlar — bu bank kartalari, mobil ilovalar, elektron hamyonlar, QR-kod tizimlari va internet-banking orqali amalga oshiriladigan moliyaviy operatsiyalar majmuasidir. Ushbu tizimlar pul mablag'lari harakatini to'liq nazorat qilish imkonini yaratadi. Natijada iqtisodiy operatsiyalar rasmiy tizimda aks etadi va noqonuniy pul aylanishi qisqaradi.

Naqdsiz to'lovlarning eng muhim iqtisodiy ahamiyati shundaki, ular moliyaviy shaffoflikni oshiradi. Naqd pul aylanmasida operatsiyalarni yashirish imkoniyati yuqori bo'lsa, elektron to'lovlarda har bir tranzaksiya raqamli bazada qayd etiladi. Bu esa soliq organlariga real tushumlarni aniqlash va iqtisodiy faoliyat ustidan samarali nazorat o'rnatish imkonini beradi.

Bundan tashqari, naqdsiz to'lovlar davlat byudjeti daromadlarini oshirishga xizmat qiladi. Chunki barcha savdo va xizmat ko'rsatish operatsiyalari bank tizimi orqali o'tganda, soliqlardan qochish holatlari kamayadi. Ayniqsa, onlayn nazorat-kassa mashinalari va QR-kodli chek tizimlari iste'molchi hamda tadbirkor o'rtasidagi hisob-kitoblarni shaffoflashtiradi.

Naqdsiz iqtisodiyot korrupsiya xavfini ham kamaytiradi. Naqd pul bilan bog'liq noqonuniy hisob-kitoblar, yashirin kelishuvlar va pora holatlari ko'pincha nazoratdan chetda qoladi. Elektron to'lovlarda esa har bir operatsiyaning raqamli izi saqlanib qoladi. Bu esa noqonuniy operatsiyalarni aniqlash imkoniyatini oshiradi.

Shuningdek, naqdsiz to'lovlar iqtisodiy samaradorlikni kuchaytiradi. Naqd pulni bosib chiqarish, tashish, saqlash va muomalaga kiritish katta xarajat talab qiladi. Elektron to'lov tizimlari ushbu xarajatlarni kamaytirib, bank-moliya tizimi samaradorligini oshiradi.

Naqdsiz to'lovlarni rivojlantirish bo'yicha amaliy yechimlar

1. To'lov infratuzilmasini kengaytirish

Naqdsiz iqtisodiyotni rivojlantirish uchun barcha hududlarda bank infratuzilmasini kuchaytirish zarur. Ayniqsa:

POS-terminallar sonini ko'paytirish;

QR-kodli to'lov tizimlarini joriy etish;

internet sifati past hududlarda mobil bank xizmatlarini rivojlantirish muhim hisoblanadi.

Qishloq hududlarida ham elektron to'lov imkoniyatlarini yaratish iqtisodiy inklyuzivlikni oshiradi.

2. Elektron to'lov tizimlarini integratsiyalash

Banklar, soliq organlari, bojxona va savdo tizimlari o‘rtasida yagona elektron platforma yaratish zarur. Bu quyidagi imkoniyatlarni beradi:

moliyaviy operatsiyalarni real vaqt rejimida kuzatish;

yashirin aylanmalarni aniqlash;

soxta tranzaksiyalarni kamaytirish.

Integratsiyalashgan tizim davlat nazoratining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

3. Soliq rag‘batlarini joriy etish

Naqdsiz to‘lovlardan foydalanuvchi tadbirkorlarni rag‘batlantirish muhim ahamiyatga ega. Buning uchun:

bank komissiyalarini kamaytirish;

elektron savdo uchun soliq imtiyozlari berish;

QR-kod orqali to‘lov qilgan iste’molchilarga cashback tizimini kengaytirish lozim.

Bu aholi va biznes vakillarining naqdsiz to‘lovlarga qiziqishini oshiradi.

4. Moliyaviy savodxonlikni oshirish

Aholining elektron to‘lov tizimlari bo‘yicha bilim darajasini oshirish muhim vazifa hisoblanadi. Chunki ayrim hududlarda fuqarolar hali ham naqd pulni ishonchli vosita deb hisoblaydi. Shu sababli:

ommaviy targ‘ibot ishlari;

raqamli bank xizmatlari bo‘yicha treninglar;

mobil ilovalardan foydalanish bo‘yicha qo‘llanmalar tashkil etilishi zarur.

Moliyaviy savodxonlik oshishi elektron iqtisodiyot rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

5. Kiberxavfsizlik tizimini kuchaytirish

Naqdsiz iqtisodiyot rivojlanishi bilan kiberjinoyatlar xavfi ham ortadi. Shu sababli:

bank tizimlarida ikki bosqichli autentifikatsiyani joriy etish;

sun'iy intellekt asosidagi xavfsizlik monitoringini qo'llash;

foydalanuvchi ma'lumotlarini himoyalash tizimlarini takomillashtirish zarur.

Kuchli kiberxavfsizlik foydalanuvchilarning elektron to'lov tizimlariga bo'lgan ishonchini oshiradi.

Naqdsiz to'lov tizimlarini rivojlantirish iqtisodiyotni modernizatsiya qilishning muhim sharti hisoblanadi. Ushbu tizimlar orqali moliyaviy operatsiyalar shaffofligi oshadi, soliq tushumlari ko'payadi va yashirin iqtisodiyot ulushi qisqaradi. Ayniqsa, iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonida naqdsiz to'lovlarning keng qo'llanilishi davlat nazoratini kuchaytirish bilan birga, iqtisodiy samaradorlikni ham oshiradi.

Kelgusida bank infratuzilmasini rivojlantirish, elektron platformalarni integratsiyalash, moliyaviy savodxonlikni oshirish va kiberxavfsizlikni ta'minlash orqali naqdsiz iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga erishish mumkin.

5. Soliq yukini to'g'ri qo'llash masalalari

Soliq yukini adolatli taqsimlash yashirin iqtisodiyotni kamaytirishning muhim omilidir. Agar soliq yukining darajasi optimal bo'lsa, tadbirkorlar rasmiy iqtisodiyotda faoliyat yuritishga intiladi.

Soliq siyosatini takomillashtirishda quyidagilarga e'tibor qaratish lozim:

soliq stavkalarining maqbulligi;

soliq ma'muriyatchiligini soddalashtirish;

rag'batlantiruvchi mexanizmlarni joriy etish.

Soliq yukini to'g'ri qo'llash masalalari bo'yicha zamonaviy yechimlar

1. Raqamli texnologiyalarni keng joriy etish orqali soliq yukini optimallashtirish

Hozirgi iqtisodiy sharoitda soliq yukini adolatli va samarali qo'llashda raqamli texnologiyalar muhim omil hisoblanadi. Raqamlashtirish orqali iqtisodiy operatsiyalar shaffoflashadi, inson omili kamayadi hamda soliq ma'murchiligi samaradorligi oshadi. Shu sababli quyidagi innovatsion yechimlarni joriy etish maqsadga muvofiq hisoblanadi:

Sun'iy intellekt asosidagi soliq monitoring tizimini yaratish

Sun'iy intellekt yordamida korxonalarining moliyaviy faoliyati avtomatik tahlil qilinib, soliqdan bo'yin tovlash holatlari oldindan aniqlanadi. Mazkur tizim xavf darajasi yuqori bo'lgan subyektlarni avtomatik saralab beradi.

“Big Data” texnologiyasini joriy qilish

Bank, bojxona, elektron to'lov tizimlari va davlat xizmatlari bazalarini integratsiya qilish orqali yagona ma'lumotlar bazasi shakllantiriladi. Natijada yashirin iqtisodiyot hajmini qisqartirish imkoniyati yuzaga keladi.

Blockchain texnologiyasidan foydalanish

Soliq hisobotlari va elektron hisob-fakturalarni blockchain asosida yuritish ma'lumotlarning o'zgartirilmasligini ta'minlaydi hamda korrupsiya xavfini kamaytiradi.

Elektron audit tizimini rivojlantirish

Masofaviy audit platformalari tadbirkor va nazorat organlari o'rtasidagi ortiqcha byurokratik to'siqlarni kamaytiradi. Bu esa tadbirkorlik subyektlariga qo'shimcha qulaylik yaratadi.

Mobil soliq ilovalarini kengaytirish

Soliq to'lovchilar uchun mobil ilovalar orqali real vaqt rejimida soliq qarzdorligi, imtiyozlar va to'lov muddatlari haqida ma'lumot olish imkoniyati yaratiladi.

Kutilayotgan natijalar:

soliq tushumlari oshadi;

yashirin iqtisodiyot qisqaradi;

inson omili kamayadi;

korrupsion xavflar pasayadi;

soliq nazorati samaradorligi ortadi.

2. Huquqiy bazani mustahkamlash orqali soliq yukini adolatli taqsimlash

Soliq tizimining samaradorligi bevosita uning huquqiy asoslari mukammalligiga bog'liq. Huquqiy bazaning yetarli darajada shakllanmaganligi turli talqinlar, noqonuniy imtiyozlar va soliq nizolarining ko'payishiga sabab bo'ladi. Shu bois quyidagi ilmiy-amaliy yechimlarni qo'llash zarur:

Soliq qonunchiligini kodifikatsiya qilish

Soliqqa oid barcha normativ-huquqiy hujjatlarni yagona tizimga keltirish orqali huquqiy ziddiyatlarni kamaytirish mumkin.

“Raqamli soliq huquqi” institutini shakllantirish

Elektron tijorat, kriptoaktivlar va raqamli xizmatlarga oid soliqqa tortish mexanizmlarini alohida huquqiy institut sifatida rivojlantirish zarur.

Soliq imtiyozlarini baholash mexanizmini joriy etish

Har bir soliq imtiyozi iqtisodiy samaradorlik nuqtai nazaridan muntazam tahlil qilinishi kerak. Samarasiz imtiyozlarni bekor qilish budjet barqarorligini ta'minlaydi.

Soliq nizolarini sudgacha hal qilish institutini rivojlantirish

Mediasiya va elektron arbitraj tizimlari orqali tadbirkor hamda soliq organlari o'rtasidagi nizolarni tezkor hal etish mumkin.

Xalqaro standartlarga moslashuvni kuchaytirish ya'ni OECD va xalqaro soliq standartlarini milliy qonunchilikka implementatsiya qilish orqali xorijiy investorlar uchun qulay huquqiy muhit yaratiladi.

Kutilayotgan natijalar:

soliq tizimining shaffofligi oshadi;

tadbirkorlik subyektlari huquqlari himoyalanaadi;

investitsion jozibadorlik kuchayadi;

soliq nizolari kamayadi;

davlat budjeti barqarorligi ta'minlanadi.

Soliq yukini to'g'ri qo'llashda raqamli texnologiyalarni joriy etish hamda huquqiy bazani mustahkamlash o'zaro uzviy bog'liq jarayon hisoblanadi. Zamonaviy raqamli yechimlar soliq ma'murchiligini avtomatlashtirsa, mustahkam huquqiy mexanizmlar ushbu tizimning qonuniy va adolatli ishlashini ta'minlaydi.

Natijada davlat budjeti daromadlari oshadi, yashirin iqtisodiyot qisqaradi va iqtisodiy barqarorlik mustahkamlanadi.

6. Yashirin iqtisodiyotni qisqartirishning kompleks mexanizmlari

Yashirin iqtisodiyotga qarshi kurashishda kompleks yondashuv zarur. Bunda quyidagi choralar muhim hisoblanadi:

raqamli texnologiyalarni keng joriy etish;

huquqiy bazani mustahkamlash;

aholining moliyaviy savodxonligini oshirish;

nazorat organlari faoliyatini takomillashtirish.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, yashirin iqtisodiyotni qisqartirish faqat nazorat choralarni kuchaytirish bilan emas, balki iqtisodiyotni raqamlashtirish, tadbirkorlik uchun qulay muhit yaratish va soliqqa tortish tizimini soddalashtirish orqali amalga oshiriladi. Yashirin iqtisodiyotni jilovlash iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning muhim shartidir. PF-246-sonli qaror doirasida amalga oshirilayotgan islohotlar iqtisodiyotning shaffofligini oshirishga xizmat qilmoqda. Raqamlashtirish va naqdsiz to'lovlar tizimini rivojlantirish orqali iqtisodiy jarayonlarni nazorat qilish imkoniyati kengayadi.

Kelgusida ushbu yo'nalishdagi islohotlarni izchil davom ettirish va soliq yukini adolatli taqsimlash orqali yashirin iqtisodiyot ulushini sezilarli darajada kamaytirish hamda soliq yukini to'g'ri qo'llashda raqamli texnologiyalarni keng joriy etish va huquqiy bazani mustahkamlash o'zaro bog'liq strategik yo'nalishlar hisoblanadi. Sun'iy intellekt, "Big Data", blockchain va elektron audit tizimlari soliq ma'murchiligini yangi bosqichga olib chiqsa, mustahkam huquqiy mexanizmlar

ushbu tizimning barqaror va adolatli faoliyat yuritishini ta'minlaydi. Natijada budget daromadlari ortadi, yashirin iqtisodiyot qisqaradi, investitsion muhit yaxshilanadi hamda iqtisodiy barqarorlik mustahkamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-246-sonli qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Soliq kodeksi.
3. Iqtisodiy nazariya darsliklari.
4. Ilmiy maqolalar va tahliliy hisobotlar.
5. Lex.uz elektron sayti.